

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

WINROCK
INTERNATIONAL
GEORGIA

თანამედროვე ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების და განათების ინიციატივა

კორპორატიული ხელშეკრულება № 114-A-00-05-00106-00

თბოდაცითი მასასიათებლების პროექტირება გაზრდილი ენერგოეფექტურობის
დონით და ენერგოპასპორტის შემუშავება საავადმყოფოს ტიპური შენობისთვის
ბოლნისში (პროექტირების ეტაპი)

აღნიშნულ ანგარიშში მოწოდებული ინფორმაცია არ არის აშშ.-ს მთავრობის
ოფიციალური ინფორმაცია და, შესაბამისად, არ გამოხატავს აშშ.
საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა და აშშ.-ს მთავრობის პოზიციას.

ენერგოკასპორტის ანბარიში

თბილისი მახასიათუბანის
პროექტირება გაზრდილი
ენერგოეფექტურობის დონით და
ენერგოკასპორტის შემუშავება
სააგადმყოფოს შენობისთვის გოლისში
(პროექტირების ეტაპი)

დამკვეთი: ამერიკის შემოქმედული შტატების
საერთაშორისო განვითარების სააგენტო

ჯორჯ ბალანჩინის ქ. 11
საქართველო, თბილისი

შესრულებულია: “თანამედროვე ენერგოეფექტური
ტექნოლოგიებისა და განათების ინიციატივის”
(“ნათელი”) მიერ

საქართველო, თბილისი 0179
ი. ჭავჭავაძის მე-2 ჩიხი, №4/8
ტელ: +995 32 50 63 43
ფაქსი: +995 32 93 53 52

მომზადებულია მდგრადი განვითარების და პოლიტიკის ცენტრის მიერ
გინორეკ ინტერნეშენალისთვის

თბილისი,
აპრილი, 2011

სარჩევი

1.	რეზიუმე.....	4
2	შესავალი	7
2.1	წინაპირობები	7
2.2	პროექტის განხორციელების პროცესი	9
3.	პროექტის ორგანიზაცია.....	10
4	სტანდარტები და წესები.....	11
5	შენობის თბოდაცვითი დონის პროექტირება ენერგოპასპორტის პროგრამის გამოყენებით	11
5.1	შენობის თბოდაცვითი დონის პროექტირება გაზრდილი ენერგოეფექტურობით.....	11
5.2	ენერგოპასპორტის პროგრამაში გამოყენებული თბოდაცვითი მახასითებლების პროექტირების მეთოდოლოგია.....	12
5.2.1	გარე კედლების თბოდაცვითი დონე	15
5.2.2	სახურავის თბოდაცვითი დონე.....	17
5.2.3	იატაკის თბოდაცვითი მახასიათებლები	18
5.2.4	ფანჯრების თბოდაცვითი მახასიათებლები.....	19
5.2.5	კარებების თბოდაცვითი მახასიათებლები.....	20
6.	ენერგომოხმარება.....	21
6.1	ენერგიის საბაზო და ეფექტური მოხმარება, რომელიც ეფუძნება საავადმყოფოს შენობის შემომზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილ თბოდაცვით დონეს.....	21
6.1.1	საბაზო და ენერგოეფექტური მოხმარება პოლნისის საავადმყოფოს შენობისთვის.....	22
6.2	ენერგომოხმარების გამოთვლა ენერგოპასპორტის შედეგებზე დაყრდნობით	23
7.	ენერგოეფექტურობის პოტენციალი.....	27
8	რენტაბელურობის ანალიზი ენერგოეფექტურობაზე დაყრდნობით	28
8.1	შენობის შემომზღვდავი კონსტრუქციების გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლების ეკონომიკური გამოთვლები	28
8.2	ენერგოეფექტურობის რენტაბელურობასთან დაკავშირებული სხვა რეკომენდაციები.....	30
9.	ეპოლოგიური სარგებელი	31
დანართი პ	33	
დანართი პ	42	

1. რეზიუმე

საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით საავადმყოფოების სექტორის განვითარების პროექტის ფარგლებში სადაზღვევო კომპანიები მოიაზრებიან როგორც წამყვანი მოთამაშეები. ის სადაზღვევო კომპანიები, რომლებმაც ამ პროგრამის ფარგლებში გამოცხადებულ ტენდერში გაიმარჯვეს, ვალდებული არიან ააშენონ საავადმყოფოები და მთელი საქართველოს მასშტაბით და ყველა ბენიფიციარი სადაზღვევო მომსახურებით უზრუნველყონ.

“ვინროკ ინტერნეშნალის” მიერ განხორციელებული და აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების პროგრამის მიერ ადმინისტრირებული პროექტის “ნათელის” ფარგლებში მიმდინარე საქმიანობა გულისხმობს საქართველოს ჰოსპიტალურ სექტორში ენერგოეფექტური დონისძიებების განხორციელებას. ეს ანგარიში ინიცირებულია როგორც დახმარება, რომელსაც “ვინროკ ინტერნეშნალი” უწევს სადაზღვევო კომპანია “ალიანს მედი პლას”, რომელიც ამჟამად ასოცირებულია „აისი ჯგუფთან“. პროექტ “ნათელის” ფარგლებში. “ვინროკ ინტერნეშნალმა” რამდენიმე სადაზღვევო კომპანიას, როგორებიცაა “ირაო მედი”, “ჯიპიაი ჰოლდინგი”, “აი-სი ჯგუფი” ჰოსპიტალური შენობებისთვის ენერგო აუდიტებისა და ენერგო პასპორტების შემუშავებაში დახმარება გაუწია. ეს ანგარიში შესაძლებელია განიხილოს როგორც ჰოსპიტალური სექტორის განვითარების პროგრამის დახმარების გაგრძელება, რომელიც თან ახლავს პროექტ ”ნათელის“ საქმიანობას.

“ვინროკ ინტერნეშნალმა” ქვეკონტრაქტორად აიყვანა “მდგრადი განვითარების და პოლიტიკის ცენტრი”, იმისათვის, რომ ამ უკანასკნელს დაეპროექტებინა ბოლნისის საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის ყველა სტრუქტურული ელემენტის თბოდაცვითი მახასიათებლები გაზრდილი ენერგოეფექტურობის დონით, აგრეთვე შეექმნა შენობის ენერგოპასპორტი ენერგოსერტიფიცირების რეიტინგული სისტემის გამოყენებით.

შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის ანუ სტრუქტურის ძირითადი ფუნქციაა შიდა სივრცეების გარემოსგან გამოყოფა. იგი ასრულებს ერთგვარი დამცავი ზოლის ფუნქციას, რათა შენარჩუნებულ იქნას შენობის შიდა კლიმატური პირობები (მექანიკურ კონდიცირების სისტემასთან ერთად) და ხელი შეუწყოს მის კლიმატურ კონტროლს. ნებისმიერი პროექტირება უკავშირდება დაგეგმარების სტადიას. შენობის შემზღვდავი კონსტრუქცია წარმოადგენს საეციალიზირებულ არქიტექტურულ და საინჟინრო პრაქტიკის ერთობლიობას, რომელიც გამომიდინარეობს სამშენებლო მეცნიერებისა და შიდა კლიმატური კონტროლის ყველა სფეროდან. შენობის მაღალი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტის შემუშავება ითხოვს არქიტექტორების, მშენებელი ინჟინერების და სამშენებლო თბოტექნიკოსი ინჟინერების შენობის ინტეგრირებული მიღებომის შემუშავებას, რომლის მიზანია შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი ენერგო ეფექტურობით უზრუნველყოფა. მაღალი თბოდაცვითი მახასიათებლების შენობების მშენებლობის მიზანს ენერგო მოხმარების და შენობის სიცოცხლისუნარიანობაზე გარე ფაქტორების გავლენის მინიმუმადე დაყვანა წარმოადგენს.

ენერგო მოხმარების შემცირება შესაძლებელია განხორციელდეს, თუკი შენობის სტრუქტურა ინოვაციური მეთოდით არის შემუშავებული – შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის ენერგო ეფექტურობის დონის გათვალისწინებით. აღნიშნული დონის მიღწევა შესაძლებელია ენერგო ეფექტური სამშენებლო ბლოკებით (პირველადი ფენის სამშენებლო სისტემა) ან მრავალფენიანი ფასადური სისტემით (რომელიც გულისხმობს ჩვეულებრივი, ფართოდ გამოყენებულ ბლოკებს დამატებითი იზოლაციის ფენით). განვითარებულ ქვეწებში მაღალი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტთან ერთად მთელი რიგი სამშენებლო მასალები და პროდუქტები (როგორებიცაა ენერგოეფექტური სამშენებლო ბლოკები, სხვადასხვა ტიპის საიზოლაციო მასალები და რთული ფასადური სისტემები) იქნა შემუშავებული და წარმატებით გამოყენებული.

გაზრდილი ენერგო ეფექტურობის დონის გათვალისწინებით ექსტერიერის სტრუქტურის ტიპის შერჩევის შესახებ გადაწვეტილების მიღება რამდენიმე ფაქტორს ეფუძნება, რომლებიც მეტწილად მშენებლოს პროცესთან არის დაკავშირებული. უფრო ხშირად ასეთი გადაწვეტილება მიღება სიტუაციიდან გამომდინარე, როდესაც სამშენებლო პროცესი ჩვეულებრივი სამშენებლო ბლოკების გამოყენებით უკევ დაწყებულია, როგორც ეს მოხდა “ალიანს მედი პლუსის” შემთხვევაში, როდესაც სამუშაოების დაწყებიდან გარკვეული პერიოდის შემდეგ სადაზღვევო კომპანიამ გააცნობიერა, რომ შესაძლებელი იყო ენერგო მოხმარების შემცირებით მოგების მიღება, ასეთ შემთხვევებში დამატებითი იზოლაციის ფენი გამოიყენება

შენობის სტრუქტურული კომპონენტების თბოდაცვითი მახასიათებლების შეფასება შესაძლებელია “ენერგოპასპორტის” ელექტრონული მოდელით, რომელშიც მთელი შენობა განიხილება, როგორც ერთი მთლიანი სითბური ერთეული, ეს აძლევს თბოტექნიკოს ინჟინერს საშუალებას, განიხილოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაუმჯობესების და შესაბამისად გათბობის სისტემაზე დატვირთვის შემცირების მრავალი ვარიანტი. შენობის ენერგოსერტიფიცირება ამ გამოთვლებთან ერთად დამატებით გამოიყენება. ენერგოსერტიფიცირებას საფუძვლად უდევს კლასიფიკაციის კრიტერიუმები, რომელიც მომდინარეობს თბოდაცვითი მახასიათებლების საპროექტო გამოთვლებიდან და განსაზღვრავს თბური ბალანსის განტოლების კომპონენტებზე დაფუძნებულ კუთრ ენერგომოხმარებას. “ენერგოპასპორტი” იძლევა ერთი წლის განმავლობაში გათბობის სისტემის მთლიანი დატვირთვის განსაზღვრის საშუალებას.

“ენერგოპასპორტის” ელექტრონული პროგრამის სერტიფიცირების ნაწილი მოცემულია 1.1 ნახატში. ქვემოთ შეგიძლიათ ბოლნისის საავადმყოფოს თბოდაცვითი დონის დაპროექტების შედეგები იხილოთ.

შენობათა ენერგოეფეტურობის ტიპები რანჟირება, (ჯკ/გ³⁰Сდღე)	დადგენილი ტიპი (ჯკ/გ³⁰Сდღე)
ახალი და რეკონსტრუირებული შენობები	
 A ძალიან მაღალი <20	
 B მაღალი $20-36$	$\leq B$ 22.76
 C ნორმალური $37-42$	
არსებული შენობებისთვის	
 D დაბალი $43-71$	
 E ძალიან დაბალი >71	

ნახატი 1.1. ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით მიღებული ბოლნისის საავადმყოფოს სერტიფიცირების შედეგები

ბოლნისის საავადმყოფოს შემზღვდავი კონსტრუქციის ენერგიის დაზოგვის პოტენციალი მიღებული შენობის გაზრდილი ობოდაცვითი მახასიათებლების დაპროექტების შედეგად მოცემულია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში, მისი უკუგების პერიოდსა (PB) და წმინდა მიმდინარე ღირებულების კოეფიციენტან (NPVQ) ერთად:¹

¹ გვონომიკური გამოთვლები მომზადდა ENSI - ის გვონომიკური პროგრამით.

ენერგოეფექტურულის პოტენციალი ბოლნისისთვის					
		გასათბობი ფართობი:	2175	გვ.	
ენერგოეფექტური დონისძიება	ინვესტიცია [ლარი]	წმინდა დანაზოგი	შპბების პერიოდი [წელი]	NPVQ *	
		[კვტსთ/წ.]			
შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი დონე	45072	120535.8	6567.7	6.9	0.38

* 10.47 % რეალურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით

ეკონომიკურ გამოთვლებში გამოყენებული 10.47% - რეალური საპროცენტო განაკვეთი მიღებულია 14%-იანი ნომინალური საპროცენტო განაკვეთიდან და 3.15 %-იანი ოფიციალური ინფლაციის განაკვეთიდან.²

2 შესავალი

2.1 წინაპირობები

შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების გაზრდას შეუძლია გამოიწვიოს ენერგიის მოხმარების 40-50%-ით შემცირება. განვითარებულმა ქვეყნებმა შეიმუშავეს ისეთი ახალი მიდგომები, რომელიც ორიენტირებულია შენობებში ენერგო მოხმარების შემცირებაზე, ამასთან ენერგო ეფექტურობის დაცვა აუცილებელია სამშნებლო ნორმების მიხედვით. მაგალითად, ევროპავშირის დირექტივა (2001/0098) შენობების ენერგომახასიათებლების თაობაზე, უკვე მოიცავს შენობის სტრუქტურული კომპონენტების ენერგოეფექტურობის დონეს. ის ეფუძნება “გრადუს დღეების” მიდგომას, რომელიც მხედველობაში იღებს ჰავას, რომლის ფარგლებში არსებობს შენობები. დირექტივა მიზნად ისახავს როგორც ახალი, ისე არსებული შენობების ენერგო სერტიფიცირებას. ევროპავშირის წევრი ქვეყანა ვალდებულია, მიიღოს სამშენებლო კოდები/ნორმები, რომელიც პარმონიზაციაში უნდა მოდიოდეს 2001/0098 დირექტივით განსაზღვრულ ენერგო ეფექტურობის მოთხოვნასთან.

უოფილი საბჭოთა მიდგომა იყო ასახული სამშენებლო თბოტექნიკურ ნორმებში და ეფუძნებოდა შენობების სანიტარულ-ჰიგიენური ნორმების დაკმაყოფილების პრინციპს, ძირითადად გარე კედლების შიდა ზედაპირებზე კონდენსირების თავიდან აცილებას. ამ კონცეფციაზე დაყრდნობით საბჭოთა კავშირის სამშენებლო ინფრასტრუქტურა იყო დაპროექტებული სტრუქტურული მახასიათებლებით, რომლებიც არ ასახავდნენ ენერგოეფექტურობის რაიმე დონეს. ამგვარად, მაღალი თბოდანაკარგების დაფარვა ხდებოდა ცენტრალური გათბობის სისტემის მიერ ზედმეტი სიობოს უწყვეტი მიწოდების ხარჯზე. საქართველოს კლიმატური პირობებიდან

² წლიური ინფლაციის განაკვეთი 3/2% მომზადდა ENSI - ის ეკონომიკური პროგრამით.

გამომდინარე ეს ნიშნავდა იმას, რომ გარე კედლები შენდებოდა ჩვეულებრივი ბლოკებით. სახურავი და იატაკი სათანადო იზოლაციით არ ხასიათდებოდა და ხშირ შემთხვევებში ერთმაგი მინის ფანჯრების გამოყენება ხდებოდა. ამჯერად საქართველოში ახალი შენობების მშენებლობის დროს ორმაგი მინის ფანჯრები და კარებები მონტაჟდება, თუმცა უმეტეს შემთხვევებში კედლების ამოყვანა კვლავ საბჭოური გამოცდილების გათვალისწინებით ხდება.

მიუხედავად იმ პრობლემებისა რაც უკავშირდება ფინანსურ კრიზისს, საქართველოს სამშენებლო სექტორი აჩვენებს პოზიტიურ ძვრებს და ამასთან ენერგო ეფექტურობის საკითხი სულ უფრო და უფრო პოპულარული ხდება.

ქ. თბილისის მერიამ ხელი მოაწერა უვროკავშირის ინიციატივას მერების შეთანხმებას, რაც ავალდებულებს მას ქალაქში შეამციროს ენერგო მოხმარება და აგრეთვე CO₂-ის გამოყოფა, რაც მიმართულია ორ სექტორზე: მშენებლობასა და ტრანსპორტზე. სამშენებლო სექტორში ამ ამოცანის შესრულების მიზნით თბილისის მერია განიხილავს ენერგო ეფექტურობის ღონისძიებების გატარებას, ერთ-ერთ მათგანს წარმოადგენს შენობების გარე სტრუქტურის იზოლაცია. ეს ღონისძიებები, ისევე როგორც CO₂ გამოყოფის შემცირება, 2020 წლამდე უნდა განხორციელდეს.

მსოფლიოში მიმდინარე თანამედროვე ტენდენციების გათვალისწინებით და ამასთან ენერგო მოხმარების შემცირებით რეალური სარგებლის მიღების მიზნით ბევრმა სადაზღვევო კომპანიამ მიიღო გადაწყვეტილება აეშენებინათ ისეთი შენობები, სადაც ენერგოეფექტურობა გამოყენებული იქნებოდა. საქართველოში ახალ შენობებში ასეთი სახის ენერგო ეფექტურობის მიღებობამ სატესტო შემოწმება გაიარა პროგრამა “ენერგეტიკის განვითარება სოფლად” და “ნათელი”-ის პროექტის ფარგლებში.

პროექტი “ნათელი” რომელიც განიხილავს ენერგო ეფექტურობის საკითხს, როგორც მის ერთ-ერთ პრიორიტეტს, ეხმარება სადაზღვევო კომპანიებს საავადყოფიერის შენობების შემზღვდავი კონსტრუქციის დაპროექტებაში და ამასთან სერტიფიცირების გათვალისწინებით შენობის ენერგოპასპორტის შემუშავებაში. შედეგებმა აჩვენეს, რომ საქართველოს კლიმატური პირობები იძლევა შესაძლებლობებს, რომ ენერგო დაზოგვის მიღწევა მცირე ინვესტიციებით განხორციელდეს.

მდგრადი განვითარების და პოლიტიკის ცენტრმა საქართველოს მასშტაბით განხორციელებულ ახალ საავადმყოფოთა მშენებლობის პროცესში მიიღო მონაწილეობა, რაც მაღალი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირების სისტემის დანერგვის შემუშავებას გულისხმობდა. ამ მიზნით გარე კედლების მშენებლობისას შეთავაზებულ იქნა საქართველოს ბაზარზე არსებული ადგილობრივი პროდუქტის - ენერგოეფექტური სამშენებლო ბლოკების გამოყენება.

“ნათელის” პროექტის ფარგლებში შერჩეული იყო ბოლნისში მდებარე საავადმყოფო მისი შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირებისთვის ენერგოეფექტურობის გაზრდილი ღონით. ანგარიშში ასევე მოცემულია ენერგოპასპორტები, რომლებიც

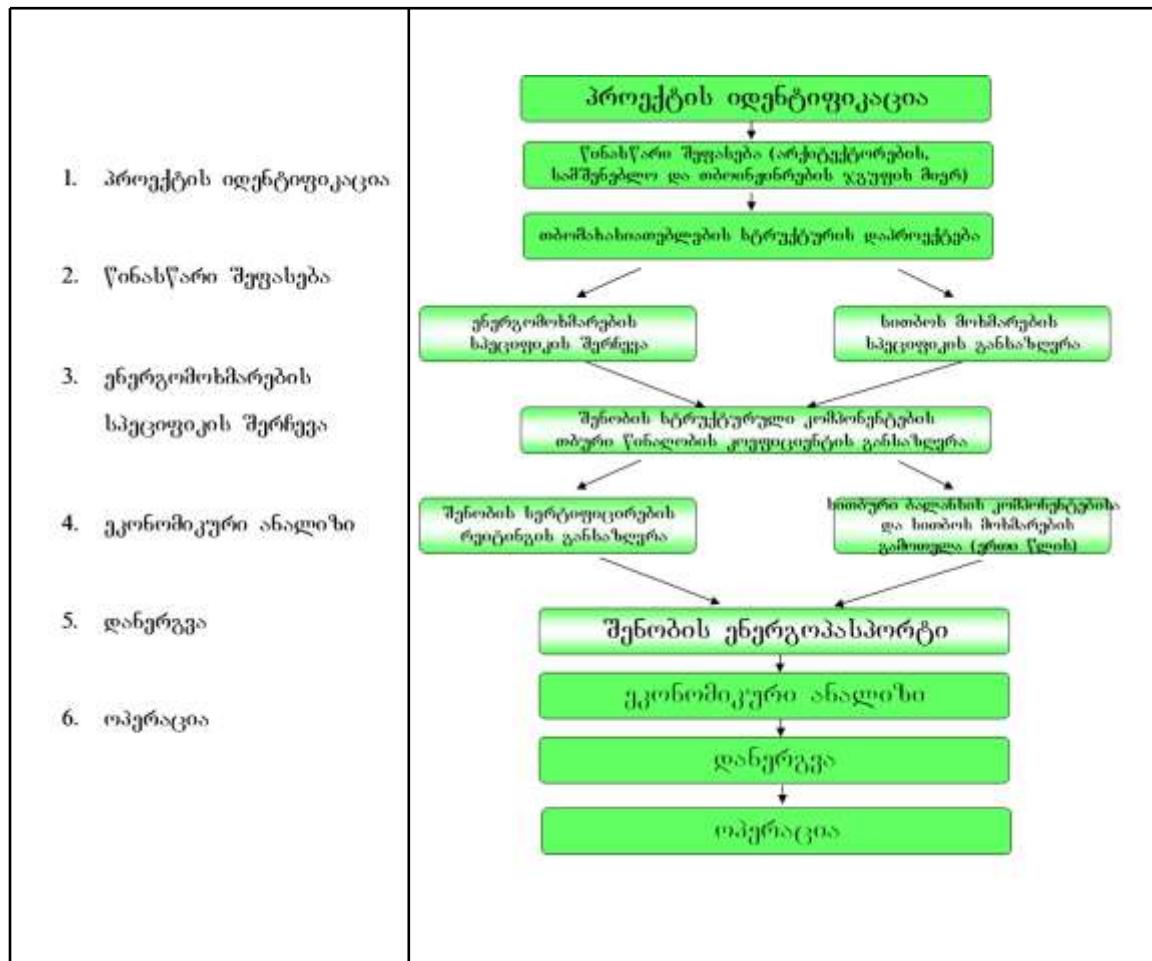
ამოწმებს სერტიფიცირების რეიტინგს ბოლნისის საავადმყოფოს შენობისათვის.

ალიანსი მედი პლუსის შემთხვევაში, გადაწყვდა კომპანიისათვის მრავალფენიანი გარე კედლების აშენების შეთავაზება. ეს გადაწყვეტილება ეფუძნება არსებულ სიტუაციას, მხედველობაში მიღებულ იქნა ის გარემოება, რომ კომპანიამ გარე კედლების მშენებლობისას გამოიყენა არაეფექტური სამშენებლო ბლოკები, ეს მოხდა მანამდე, სანამ კომპანიის ადმინისტრაცია მივიდა დასკვნამდე, რომ ენერგო დანაზოგები მნიშვნელოვანია. სავარაუდოდ, გარე კედლებისათვის გამოიყენებული იქნება იზოლაცია, როგორც მეორე ფენა, რაც ენერგო ეფექტურობის სტანდარტებთან იქნება თანმხევდრი.

დუტალური შეფასების შედეგები მოცემულია ანგარიშში.

2.2 პროექტის განხორციელების პროცესი

პროექტის განხორციელების პროცესი მოიცავს ბოლნისში საავადმყოფოს (ტიპური პროექტის) შენობის შემზღვევი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების დაპროექტებასა და ენერგოპასპორტის მომზადებას “ენერგოპასპორტის” ელექტრონული პროგრამის გამოყენებით. პროექტის განხორციელების მთლიანი პროცესი შედგება 6 მთავარი საქმიანობისგან, როგორც წარმოდგენილია ქვემოთ გრაფიკში.

3. პროექტის ორგანიზაცია

პროექტის/შენობის/ობიექტის სახელწოდება:	25 საწოლიანი საავადმყოფოს შენობა ბოლნისში
მისამართი:	თბილისი, მოსამართის ქ. 24
საკონტაქტო პირი:	არჩილ ახალქაცი
ტელეფონი:	897 001 910 (მობილური)
ფაქსი:	-
ელფოსტა:	aakhalkatsi@alliancemed.ge
როლი პროექტში:	სარგებლის მიმღები, “ალიანს-მედი პლას” სადაზღვევო კომპანია “ასი ჯგუფთან” ერთად მიიღებს ბოლნისში 25 საწოლიანი საავადმყოფოს შენობის თბოდაცვითი დონის პროექტს, მის ტექნიკურ და ეკონომიკურ შეფასებას ენერგომოხმარების კუთხით და ენერგოპასპორტს საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის მინიჭებული კლასიფიკაციის სისტემით.
შენობის მფლობელი:	შპს-“ალიანს-მედი პლას”
შენობის თბოდაცვითი დონის დაპროექტებისა და “ენერგოპასპორტის” პროექტირების საკონტაქტო პირი	კარინა მელიქიძე
მისამართი:	თბილისი, ალ.ყაზბეგის ქ. №34, ნაბეჭთი № 3, ოთახი 104
ტელეფონი:	(99532) 206773 (ოფისი)
ფაქსი:	(99532) 420060
ელ-ფოსტა:	kmelikidze@sdap.ge ; kmelikidze@hotmail.com
როლი პროექტში	პასუხისმგებელია შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების დაპროექტებასა და ენერგოპასპორტის მომზადებას “ენერგოპასპორტის” ელექტრონული პროგრამის გამოყენებით
კონსულტანტი:	თენგიზ ჯიშვარიანი
ტელეფონი:	893 79 00 84 (მობილური)
როლი პროექტში:	შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების დაპროექტების ჯგუფის წევრი

4 სტანდარტები და წესები

ქვემოთ განსაზღვრულია სტანდარტები და წესები, რომლებიც შეესაბამება ენერგოეფექტურობისა და მოდერნიზაციის დონისძიებებს:

- შენობების თბოდაცვა **SNIP 23-02-2003**
- შენობების თბოდაცვითი დონის დაპროექტება **SP 23-101-2004**
- სამშენებლო თბოტექნიკა **SNIP II-3-79^{*} -1996**
- IECC საერთაშორისო ენერგიის კონსერვაციის კოდექსი 2009
- EN ISO 13790 2004 –ის შენობების თბოდაცვა - გაანგარიშების ევროპული სტანდარტი გასათბობი ფართობისთვის საჭირო ენერგომოხმარების განსაზღვრის მიზნით.
- სამშენებლო მასალის ფასები საქართველოს ბაზარზე (2010 – 2 ბლოკი) შემუშავებული საქართველოს მშენებლობის შემფასებელთა გაერთიანების მიერ (საქართველო, თბილისი, ა. ჭავჭავაძის 5).

5 შენობის თბოდაცვითი დონის პროექტირება ენერგოპასპორტის პროგრამის გამოყენებით

5.1 შენობის თბოდაცვითი დონის პროექტირება გაზრდილი ენერგოეფექტურობით

სამშენებლო ნორმების ახალი კონცეფცია, რომელიც განვითარებულ ქვეყნებში გამოიყენება, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს გაზრდილი თბოდაცვითი დონის მოთხოვნას. ეს ახალი ნორმები ითვალისწინებს ენერგოეფექტურობას, რომელიც გამოთვლილია “გრადუს –დღეების” მიხედვით. შენობის გეომეტრიის ინტეგრირებული შეფასება მის შემზღვევაზე კონსტრუქციებთან კომბინაციაში - კედლებთან, ფანჯრებთან, კარებებთან, იატაკსა და სახურავის სისტემებთან ქმნის თბური მახასიათებლების გაუმჯობესებისადმი ინოვაციური მიდგომის საფუძველს. ეს უზრუნველყოფს უნიკალურ შესაძლებლობას, შეირჩეს ოპტიმალური თერმული წინაღობის R-სიდიდე მთლიანი შენობის თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირების კონცეფციაზე დაყრდნობით. ეს ასევე მოიცავს მისი კონსტრუქციის ყველა კომპონენტის ოპტიმალური თბოგამტარობის კოეფიციენტების დადგენას.

ბოლნისის სააგადმყოფოსათვის თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტის შეფასება შესრულდა ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამის გამოყენებით, რაც მიზნად ისახავდა შენობის ყველა გარე კომპონენტის ოპტიმალური გაზრდილი R-თერმული წინაღობის სიდიდის განსაზღვრას შპს “ალიანს მედი პლიუს-ის” მიერ მშენებარე საავადმყოფოს ტიპური შენობისთვის. შეფასების საბოლოო მიზანი ამ შენობაში ენერგიის მოხმარების შემცირების მიღწევაა.

ის კლიმატური მონაცემები, რომელიც იყო გამოყენებული ”გათბობის გრადუს –დღეების” (გგდ) გამოსაანგარიშებლად ენერგოპასპორტის

ელექტრონულ პროგრამაში, ადგებულია საქართველოს სამეცნიერო გამოყენებითი მონაცემების ცნობარიდან (ნაწილი 1). გვდ გამოთვლა მოხდა ზოგადი ფორმულის შესაბამისად:

$$\text{გგდ} = (t_{in} - t_{heat.per}) \times Z_{heat.per} \quad (1)$$

სადაც:

t_{in} - არის შიდა ტემპერატურა, $^{\circ}\text{C}$;

$t_{heat.per}$ - საშუალო ტემპერატურა გათბობის პერიოდში;

$Z_{heat.per}$ - დღეების რაოდენობა გათბობის პერიოდში

ბოლნისში განთავსებული საავადმყოფოს გვდ ჩვენი გამოთვლებით განსაზღვრულია როგორც:

$$\text{გგდ} = (21 - 3) \times 140 = 2520$$

5.2 ენერგოპასპორტის პროგრამაში გამოყენებული თბოდაცვითი მახასითებლების პროექტირების მეთოდოლოგია

ერთი გათბობის სეზონის განმავლობაში შენობის გათბობისათვის საჭირო ჰავაზე მორგებული ენერგიის კუთრი მოხმარების სიდიდე წარმოადგენს საკვანძო პირობას სათანადო ენერგოფფექტური დონისძიებების განსასაზღვრად. ენერგიის კუთრი მოხმარების პარამეტრი შემოთავაზებულია, როგორც სითბოს ის რაოდენობა, რომელიც საჭიროა გათბობის სეზონის განმავლობაში შენობის მთლიანი ფართობის კვადრატული მეტრის ან მოცულობის კუბური მეტრისათვის გრადუს დღეში, რომელიც იზომება $\text{კჯ}/(\text{მ}^2\text{C}^2\text{დღე})$ ან $\text{კჯ}/(\text{მ}^3\text{C}^2\text{დღე})$ - ში.

შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი მახასითებლები განისაზღვრება ერთი გრადუსი დღის განმავლობაში ენერგიის კუთრი მოხმარებით და ეფუძნება ქვემოთ ჩამოთვლილ სამ პრინციპს:

- სტანდარტის შესაბამისი კუთრი თბური მოხმარების დონის დადგენა შესაფასებელი შენობის ტიპისთვის და გათბობის გრადუს - დღეების გაანგარიშება შესაფერისი კლიმატური პირობებისთვის.
საქართველოსთვის სტანდარტის შესაბამისი თბოდაცვის დონე დადგინდა საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის ანალიზის და ახალი რესული და ეკონომული ენერგოფექტურობის ნორმების მიხედვით;
- დამპროექტებულ უნდა გააჩნდეს თავისუფლება, რომ მიაღწიოს ოპტიმალურ თბოდაცვით დონეს, რომელიც ეფუძნება მთლიანი შენობის ენერგომოხმარების მოთხოვნას, მისი ცალკეული ელემენტებისთვის სხვადასხვა ვერსიების შერჩევით. სტანდარტის შესაბამისი თბოდაცვითი დონის განსაზღვრა ხდება შემზღვდავი კონსტრუქციის ცალკეული ელემენტებისთვის შენობის მთლიანი ენერგომოხმარების მოთხოვნაზე დაყრნობით. კონკრეტული პროექტის მიხედვით განისაზღვრება შენობის კუთრი თბური მოხმარების სიდიდე გათბობის სეზონისთვის. ენერგოპასპორტი შესრულებულია იმისათვის, რომ შედარდეს პროექტის კუთრი თბური მოხმარების სიდიდე

- სტანდარტის შესაბამის დონესთან შესაბამისობის დამტკიცების მიზნით.
- ხდება შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის მთლიანი თერმული წინაღობის გაანგარიშება, შედეგების შედარება განსაზღვრულ დონესთან და საჭიროების შემთხვევაში პროექტში ცვლილებების შეტანა.

ენერგოეფექტური შენობების თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირებასთან დაკავშირებით გასათვალისწინებელია შემდეგი მთავარი პრინციპი:

- შენობის გეომეტრიული ფორმის შერჩევა, რომელიც შეამცირებს თბოდანაკარგებს;
- საპროექტო მიდგომა, რომელიც მიზნად ისახავს შენობის გარე ზედაპირის ფართობის მოცულობასთან შეფარდების შემცირებას;
- ენერგიის მოთხოვნის შემცირება თბოდაცვითი დონის გაზრდით პაერის გამტარობის შემცირების ჩათვლით;
- პაერის სათანადო მიმოქცევის უზრუნველყოფა ორგანიზებული პაერის შეწოვის საშუალებით;
- შენობის გათბობისათვის საჭირო ენერგომოხმარების მოთხოვნის დაკმაყოფილება მაქსიმალური ეფექტურობით.

ურთიერთკავშირი გარე ტემპერატურას, მზის რადიაციასა და შიდა ტემპერატურას შორის შენობის დონეზე განისაზღვრება მისი ორიენტაციით, ფორმით და შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოფიზიკური მახასიათებლებით. შესაბამისად შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის კლიმატზე ორიენტირებულ პროექტს გააჩნია სითბური კომფორტული პირობების გაუმჯობესების და ენერგიის მოხმარების შემცირების დიდი პოტენციალი.

შენობის საპროექტო თბოდაცვითი დონის შეფასება იძლევა ნათელ სურათს მისი ენერგომოხმარებისა და თბოდაცვითი დონის რანჟირების შესახებ, ასევე, საფუძველს უყრის რეკომენდაციებს შემზღვდავი კონსტრუქციის სხვადასხვა კომპონენტების შესაფერისი სამშენებლო მასალების/პროდუქტების შესარჩევად.

გაზრდილი ენერგოეფექტურობით თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტების შეფასება შპს „ალიანს მედიკლიუსის“ მიერ ბოლნისში ასაშენებელი 25 საწოლიანი სააგადმყოფოების შენობისათვის შესრულდა ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამის გამოყენებით. შენობის პროექტი (გეომეტრიული ფორმა) მოკლედ აღწერილია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში 5.1.

ცხრილი 5.1

მოცულობით-გეგმარებითი პარამეტერები	სიმბოლო	საზომი ერთეული	მნიშვნელობა
გასათბობი ფართის მთლიანი სტრუქტურული მოცულობა	V_h	გ^3	7177.5
შენობის მთლიანი ფართობი	A_f	გ^2	2175
პალატების მთლიანი გამოსაყენებელი ფართობი	A_h	გ^2	-
შენობის გასათბობი ნაწილის გარე კედლების მთლიანი ფართობი, მათ შორის:	$A_{e^{sum}}$	გ^2	2625.3
- კედლები, ფანჯრების ჩათვლით, აივნები, შესასვლელი კარებები, ვიტრაჟები	A_{w+F+ed}	გ^2	1173.3
- კედლები	A_w	გ^2	957.6
- ფანჯრები და აივნის კარებები	A_F	გ^2	198.9
მათ შორის: ფანჯრები და აივნების კარებები კიბისა და ლიფტის უჯრედში	A_{FA}	გ^2	0
- ვიტრაჟები	A_F	გ^2	0
- ერკერები	A_F	გ^2	0
- შესასვლელი კარები და ალაფაფის კარები	A_{ed}	გ^2	16.8
-სახურავები (გაერთიანებული)	A_w	გ^2	726
-სხვენის ჭერი (სხვენი არ თბება)	A_c	გ^2	0
-სხვენის ჭერი (გათბობით)	A_c	გ^2	0
- ჭერი ტექნიკურ სარდაფებში	A_f	გ^2	0
-სარდაფებისა და სათავსოების ჭერი, რომელიც არ თბება	A_f	გ^2	0
- გასასვლელებისა და ერკერების ჭერი	A_f	გ^2	0
-გრუნტზე განლაგებული იატაკი - სულ	A_f		726
ფანჯრებისა და აივნების კარებების ფართობის თანაფარდობა კედლების ფართობთან ფანჯრებისა და აივნების	p	--	0.17
კარებების ჩათვლით: A_f/A_{w+F+ed}			
შენობის კომპაქტურობა $A_{e^{sum}}/V_h$	k_e^{des}		0.37

ცნობილია, რომ შენობის ფორმა გავლენას ახდენს შემზღვდავი კონსტრუქციის ზედაპირის მოცულობასთან თანაფარდობის კოეფიციენტზე, რომელიც განსაზღვრავს შენობის გარე ტემპერატურისა და მზის გამოსხივებისგან დაცულობის ხარისხს და შესაბამისად გავლენას ახდენს შენობასა და გარემოს შორის სითბოს ცვლის დონეზე.

შენობის გეომეტრიული ფორმა წინასწარ შეფასდა ზემოთ აღწერილი “ოთხი ძირითადი პრინციპის” შესაბამისად. როგორც მოცულობით-გეგმარებითი პარამეტრების ცხრილიდან ჩანს, შენობის კომპაქტურობის კოეფიციენტი განისაზღვრება შემდეგნაირად:

$$k_e^{\text{des}} = A_e^{\text{sum}} / V_h = 2625.3 / 7177.5 = 0.37$$

განსაზღვრული სიდიდე ნაკლებია შენობის კომპაქტურობის მოთხოვნილების დადგენილ დონეზე. შენობის კომპაქტურობის ნორმატიული დონე რომელიც დათვლილია ელექტრონული პასპორტით, არის $k_e^{\text{des}} = 0.54$.

სამშენებლო მასალათა და პროდუქტების შეფასება შესრულდა შენობის ცალკეული კომპონენტისთვის შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების გაზრდაზე მიმართული პროექტის შექმნის თვალსაზრისით. გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირებას მოყვება შენობის მიერ სითბოს მოხმარების შემცირება, რაც მოითხოვს შემზღვდავი კონსტრუქციების (კედლების, სახურავის, სხვენის იატაკის, პირველი სართულის იატაკის) დამატებითი იზოლაციის და ენერგოეფექტური ფანჯრებისა და აიგნების კარებების დამონტაჟების საჭიროების განხილვას (დაგმანული ვიტრაჟებიანი სათავსოების ჩათვლით).

შენობის შემზღვეველი კონსტრუქციის პარამეტრების ინსპექტირებისას უპირატესობა მიენიჭა დაბალი თბოგამტარობის კოეფიციენტის მქონე მასალას $- \lambda$ $\text{გ/მ}^2\text{C}$. თბოგამტარობის კოეფიციენტი არის სამშენებლო მასალის სითბური კონტროლის უმნიშვნელოვანესი მახასიათებელი შენობიდან სითბოს გადინების წინააღმდეგობის თვალსაზრისით.

5.2.1 გარე კედლების თბოდაცვითი დონე

პერლიტის ბლოკის თბოგამტარობის კოეფიციენტი, რომელიც განისაზღვრება $\lambda = 0.148 \text{ გ/მ}^2\text{C}$ იყო შემოთავაზებული გარე კედლებისთვის ოპტიმალური თბოდაცვითი დონის უზრუნველყოფის მიზნით. ეს კოეფიციენტი პერლიტის ბლოკისთვის იყო მოწოდებული სამთო მომპოვებელი კომპანია შპს “ფარავან პერლიტის” მიერ, რომელიც საქართველოს ბაზარზე პერლიტის ბლოკის მთავარი მწარმოებელია. პერლიტის ბლოკთან დაკავშირებულ გაანგარიშებების თაობაზე ქვემოთ მოცემულ ცხრილ 5.2-ში მოცემულია ძირითადი ინფორმაცია ბოლნისში განლაგებული საავადმყოფოს ტიპური შენობისათვის, რომელიც შეიცავს პერლიტის ბლოკებით ნაშენები გარე კედლების გაანგარიშებას და ითვალისწინებს შენობის ორიენტაციას პორიზონტის მხარეების შესაბამისად.

ცხრილი 5.2

გარე კედლების მოლიანი ფართობი		957.6		ϑ^2		უ-თბოგადაცემის კოეფიციენტი (საშუალო)		0.56	ϑ/ϑ^2		
ორიენტაცია	ჩ	ჩ-ა	ა	ს-ა	ს	ს-დ	დ	ჩ-დ			
კადლის ფართობი მ^2	235.1	288.1		284.0		150.4					
მასალის ტიპი	პერლიტის ბლოკები	პერლიტის ბლოკები		პერლიტის ბლოკები		პერლიტის ბლოკები					
ბლოკების ზომა, სმ	40x20x20	40x20x20		40x20x20		40x20x20					
იზოლაციის ტიპი	მინაბამბა	მინაბამბა		მინაბამბა		მინაბამბა					
თბოტექნიკური განგარიშებით მიღებული კედლების თერმული წინაღობის კოეფიციენტი R გაზრდილი ენერგოეფექტურობის გათვალისწინებით	<p>წვეულებრივი მძიმე ბლოკებით ახლად აშენებული კედლების მოლიანი თერმული წინაღობის კოეფიციენტის გამოთვლის დროს განისაზღვრა, რომ ამ ბლოკების R კოეფიციენტი არ გადააჭარბებდა სავალდებულო წინაღობის დონეს, რაც ბოლნისისათვის შეადგენს: $R=0.555 \vartheta^2 \text{C}/\vartheta$. იზოლაციის ფენა სისქით: $\sigma=0.05\delta$ მინერალურიან ქვის ბამბის თბოსაინჟინრო გათვალებისას დაახლოებით, $\lambda=0.5 \text{ ვტ/მ K}$ შემოთავაზებულ იქნა როგორც გარე დამატებითი ფენა. კედლის გარე სქელი ბათქაშის ფენა (სისქით $\sigma=0.03\delta$), ისევე როგორც, შიდა ზედაპირის ბათქაშის ნალექი თბური დაპროექტების გაანგარიშებისას გათვალისწინებულ იქნა. ამ გაანგარიშებებში შემდეგი რიცხვი იქნა მიღებული: გარე სქელი სამშენებლო გიფსის ფენა - ცემენტისა და ქვიშის ნალექი სისქით: $\delta=0.03 \text{ მ, } \lambda=0.93 \text{ ვტ/მ K}$; შიდა ბათქაშის ნალექი - $\delta=0.01\delta$, $\lambda=0.25 \text{ ვტ/მ K}$. კედლების ზედაპირის გამყარების მიზნით მინერალური ქვის ბამბასთან ერთად მინის ბოჭკოს ბადე უნდა იყოს გამოყენებული. ქვემოთ მოყვანილია შერჩეული მასალების სია გარე კედლებისთვის:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ბათქაშის ნალექი - $\delta=0.01\delta, \lambda=0.25 \text{ ვტ/მ K}$. - წვეულებრივი ბლოკები; - მინერალური/ქვის ბამბა ($\sigma=0.05\delta, \lambda=0.05 \text{ ვტ/მ K}$) დამაგრებული ხის ძელებით - მინის ბოჭკოს ბადე; - გარე ბათქაშის ფენა - ცემენტისა და ქვიშის ნალექი ($\delta=0.03 \text{ მ, } \lambda=0.93 \text{ ვტ/მ K}$) დატანილი მინის ბოჭკოს ბადეზე; - წყალგაუმტარი კრეზინიდ საღებავი <p>კედლების მოლიანი თერმული წინაღობის კოეფიციენტი განისაზღვრა შემდეგნაირად:</p> $R_0 = R_{in} + R_c + R_{out} = 1/8.7 + 0.01/0.25 + 0.05/0.05 + 0.555 + 0.03/0.93 + 1/23 = 1.79 \vartheta^2 \text{C}/\vartheta$ <p>შესაბამისად, თბოგადაცემის მიახლოებითი კოეფიციენტი შეადგენს:</p> $U = 1/1.79 = 0.56 \vartheta^2 \text{C}/\vartheta$										
ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით განსაზღვრული R - თერმული წინაღობის კოეფიციენტი	1.79	$\vartheta^2 \text{C}/\vartheta$									

5.2.2 სახურავის თბოდაცვითი დონე

სახურავის თბოდაცვითი დონის პროექტირება მიზნად ისახავს მისი ყველა ნაწილის იზოლაციას და განსაზღვრულია ტექნიკური სართულის თავზე განლაგებული ფილისათვის, ასევე იმ ფილებისათვის, რომელიც ტერასების ქვეშ არის განლაგებული. წინასწარი შეფასება შესრულდა ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით. განისაზღვრა, რომ სახურავის თბოტექნიკური მახასიათებლები უნდა იყოს დააახლოებით $R_0=2.18 \text{ გ}^2\text{C}/\text{გტ}$, რათა დააკმაყოფილოს საავადმყოფოს შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლების საპროექტო მოთხოვნები. ქვემოთ 5.4 ცხრილში მოცემულია გაანგარიშების შედეგები, რომელიც მოიცავს იზოლაციის განსაზღვრულ დონეს სახურავის ყველა ნაწილისათვის, საიზოლაციო მასალის ტიპის, ასევე სისქის გათვალისწინებით.

ცხრილი 5.4

5.2.3 იატაკის თბოდაცვითი მახასიათებლები

სახურავი							
სახურავის პროექტის ზოგადი შეფასება		რკინაბეტონის ფილა					
სახურავის მთლიანი ფართობი	726	ჭ	უ-თბოდაცვების კოეფიციენტი (საშუალო)	0.36	$\beta/\text{გ}^{\circ}\text{C}$		
სახურავის ტიპი	მასალის ტიპი მ1	იზოლაციის ტიპი გ2	მასალის ტიპი გ3	ფილის სისქე β			
სახურავი უშუალოდ გასათბობი ფართის თავზე	ა/რკინაბეტონის ფილა $\sigma_2=0.18 \text{ გ}$ $\lambda=2.04 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$	მინაბამბის საფარი ფოლგაზე $\sigma=0.10 \text{ გ}$ $\lambda=0.04 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$	ქვიშაცემენტის მოჭიმვა $\sigma = 0.03 \text{ გ}$ $\lambda=0.93 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$	$\sigma = 0.30$			
თბოდაცვითი დონის დაპროექტება გაზრდილი ენერგოეფექტურობის კოეფიციენტით ტექნიკური სართულის თავზე და ტერასის ქვეშ მდებარე ფილისთვის	<p>შენობის თბოდაცვითი მახასიათებლების გაუმჯობესების მიზნით, როგორც ეს ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით შესრულებული გათვლების შესაბამისად დადგინდა, აუცილებელია უშუალოდ მეორე სართულის თავზე განლაგებული ფილის თბოდაცვია. დადგინდა, რომ სახურავის თბოტექნიკური მახასიათებლები უნდა შეადგენდეს დაახლოებით $R_0=2.18 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$, რათა აკმაყოფილებდეს საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის პროექტს გაზრდილი ენერგოეფექტურობის კოეფიციენტით.</p> <p>მოხდა მისი კონსტრუქციის შრეების განსაზღვრა და შერჩევა, როგორც ეს მოცემულია ქვევიდან ზევით მიმართულებით დაწყებული რკინაბეტონით ფილიდან:</p> <ul style="list-style-type: none"> - წყალგაუმტარი ფენა; - მინაბამბის ფენა - $\sigma=0.10 \text{ გ}$, $\lambda=0.04 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$; - წყალგაუმტარი ფენა; - ქვიშაცემენტის საფარი - $\sigma = 0.03 \text{ გ}$, $\lambda=0.93 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$; 						
R-თერმული წინაღობის კოეფიციენტის თბოტექნიკური გაანგარიშება სახურავის სახურავისთვის	<p>სახურავის კონსტრუქციის თერმული წინაღობის კოეფიციენტის R_0 განსაზღვრის მიზნით შესრულებული თბოტექნიკური გამოთვლები არ ითვალისწინებენ წყალგაუმტარ ფენებს, ამდენად ისინი პროექტში შეტანილია მხოლოდ სახურავის დატექნიკურებისგან დაცვის მიზნით. მთლიანი თერმული წინაღობის კოეფიციენტი სახურავის ყველა ნაწილისთვის განისაზღვრა როგორც:</p> $R_0 = 1/8.7 + 0.18/2.04 + 0.1/0.04 + 0.03/0.93 + 1/23 = 2.78 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}$ <p>თბოდაცვების კოეფიციენტი შეადგენს: $U = 1/2.78 = 0.36 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$</p>						
ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით შერჩეული R- თერმული წინაღობის კოეფიციენტი	2.78	$\text{გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}$					

ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით შესრულებული გამოთვლებით განსაზღვრული იყო თერმული წინაღობის საპროექტო დონე იატაკისთვის: $R=3.61 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$. ამდენად, აუცილებელია იატაკის თერმული წინაღობის კოეფიციენტის გაზრდა $R=3.25 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$ დან ოპტიმალურ დონემდე $R=3.61 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$ -მდე. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში 5.4 წარმოდგენილია თბოსაინჟინრო გამოთვლები, რომელიც ასახვს პირველი სართულისათვის შერჩეულ დამატებითი საიზოლაციო ფენებს.

ცხრილი 5.4

იატაკის პროექტის ზოგადი შეფასება						რკინაბეტონის ფილა
იატაკის მთლიანი ფართობი	726	მ ²	უ- თბოგადაცემის კოეფიციენტი(საშუალო)	0.28	გ/გ ² C	
იატაკის ტიპი	გრუნტზე განლაგებული იატაკის ფილა					
იატაკის სამშენებლო მასალა	რკინაბეტონის ფილა სისქით $\sigma = 0.18 \text{ გ}; \lambda = 2.04 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$;					
თბოდაცვითი ღონის დაპროექტება გაზრდილი ენერგოუფექტურობის კოეფიციენტით გრუნტზე განლაგებული იატაკისათვის	გრუნტზე განლაგებულ სართულის თერმული წინაღობის კოეფიციენტი გამოინგარიშებულ იყო სპეციალური მეთოდოლოგიით, რომელიც გულისხმობს სტანდარტული მოძრავი თერმული წინაღობის კოეფიციენტებს იატაკის სხვადასხვა რომელიანი ზონებისათვის. ის განისაზღვრა როგორც $R_f = 3.25 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$ და იყო მიღებული გადაწყვეტილება წინაღობის კოეფიციენტის $R_f = 3.61 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$ -მდე გაზრდის აუცილებლობის შესახებ.					
R-თერმული წინაღობის კოეფიციენტის თბოტექნიკური გაანგარიშება იატაკისთვის	სააგადმყოფოს შენობის იატაკის კონსტრუქციის საიზოლაციო შერჩევლი იყო შემდეგი სამშენებლო მასალა დაწყებული რკინაბეტონის ფილით $\sigma = 0.18 \text{ გ}; \lambda = 2.04 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{რად}$. წყალგაუმტარი ფენა; ქვიშაცემენტის მოჭიმვა: $\sigma = 0.02 \text{ გ}; \lambda = 0.93 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$ შლაკის და პეტის ფენა ან კერამზიტის შემავსებული: $\sigma = 0.05 \text{ გ}; \lambda = 0.19 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$; ქვიშაცემენტის მოჭიმვა: $\sigma = 0.05 \text{ გ}; \lambda = 0.93 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$ ბიტუმის მასტიკა: $\sigma = 0.003 \text{ გ}; \lambda = 0.17 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$ საიზოლაციო ფენების მთლიანი სისქე არ უნდა აღმატებოდეს: $\sigma = 0.08 \text{ გ}$ $R = 3.25 + 0.003/0.17 + 0.02/0.93 + 0.05/0.19 + 0.05/0.93 = 3.61 \text{ გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$ თბოგადაცემის კოეფიციენტი შეადგენს: $U = 1/3.61 = 0.28 \text{ გ}^{\circ}/\text{გ}^{\circ}\text{C}$					
ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით შერჩევლი R- თერმული წინაღობის კოეფიციენტი	3.61	$\text{გ}^{\circ}\text{C}/\text{გ}^{\circ}$				

5.2.4 ფანჯრების თბოდაცვითი მახასიათებლები

ბოლნისის საავადმყოფოს ტიპური შენობისათვის შერჩეულ იყო მეტალოპლასტმასის ფანჯრები ორმაგი შემინვით. ცხრილში 5.5 მოცემულია ამ ფანჯრების ზოგადი აღწერილობა ბოლნისისთვის და მათი ორიენტაცია ქვეყნის მხარეების მიმართ:

ცხრილი 5.5

ფანჯრების მდგომარეობის ზოგადი შეფასება							
ფანჯრების აღწერა					საავადმყოფოს შენობისათვის იყო შერჩეული მეტალოპლასტმასის ფანჯრები ორმაგი შემინვით		
ორიენტაცია	მასალა ¹	სახეობა ²	ზომა A x B	ფართობი	რაოდენობა	სულ	U-ობოგადაცემის კოეფიციენტი
			ϑ	ϑ^2	$\mathcal{C}^{\alpha\beta\gamma}$	$\beta/\vartheta^2 C$	
ლ	მეტალო-პლასტმასა	2G	1.8 x 6.65 4.6 x 3.7 4.05 x 3.7 1.5 x 0.9 1.45 x 6.65	11.97 17.02 14.985 1.35 9.6425	1 1 1 3 1	11.97 17.02 14.985 4.05 9.6425	2,86
					7	$\Sigma = 57.7$	
ა	მეტალო-პლასტმასა	2G	1.5 x 0.9 1.5	1.35 2.25	4 6	5.4 13.5	2.86
					10	$\Sigma = 18.9$	
ს	მეტალო-პლასტმასა	2G	1.5 x 0.9 1.5 x 1.5 1.8 x 9.9	1.35 2.25 17.82	6 16 1	8.1 36 17.82	2,86
					23	$\Sigma = 61.9$	
ჩ	მეტალო-პლასტმასა	2G	1.5 x 1.5 1.5 x 0.9 4.6 x 3.1 3.6 x 3.7 4.6 x 3.7	2.25 1.35 14.26 13.32 17.02	4 5 1 1 1	9 6.75 14.26 13.32 17.02	2.86
					12	$\Sigma = 60.4$	
სულ				198.9			
მასალა ²	ხე (W), ალუმინი (Al), პლასტმასა (P), ფოლადი (St)						
სახეობა ⁵	ერთმაგი ჩარჩო (S), ორმაგი ჩარჩო (D), დაპრესილი მასალის ჩარჩო (B), ერთმაგი შემინვა (1G), ორმაგი შემინვა (2G), სამმაგი შემინვა (3G)						
R- თერმული წინაღობის კოეფიციენტი	0.35	$\vartheta^2 C / \beta$					

5.2.5 კარგებების თბოდაცვითი მახასიათებლები

არქიტექტორისა და დამპროექტებლის მიერ ბოლნისის საავადმყოფოს შენობებისთვის შერჩეული ორმაგი შემინვის გარე კარგებების აღწერა მათი ქვეყნის მხარეების მიმართ ორიენტაციის შესაბამისად მოცემულია ცხრილში 5.6.

ცხრილი 5.6

კარებების მდგომარეობის ზოგადი შეფასება				-			
კარებების აღწერა				შენობაში იქნება დაყენებული მეტალოპლასტმასის გარებები თრმავი შემინვით.			
კარებების მთლიანი ფართობი				16.8	φ		
ორიენტაცია	მასალა ²	სახეობა ⁵	ზომა AxB	ფართობი	რაოდენ ობა	სულ	U-თბოგადაცემის კოეფიციენტი
			ϑ	ϑ^2	$\rho_{\text{აღმ}} \cdot \vartheta^2$		$\vartheta^2 C$
დ	მეტალო პლასტმასა	2G	0	0	0	0	-
ა	მეტალო პლასტმასა	2G	1.4x2.4 0.9x1.97	3.36 1.77	1 1	5.1	2.86
ს	მეტალო პლასტმასა	2G	1.2x1.97 1.5x 2.4	2.36 3.6	2 1	8.3	2.86
ჩ	მეტალო პლასტმასა	2G	1.4x2.4	3.36	1	3.4	2.86
მასალა ²	ხე (W), ალუმინი (Al), პლასტმასა (P), ფოლადი (St)						
სახეობა ⁵	ერთმაგი ჩარჩო (S), ორმაგი ჩარჩო (D), დაპრესილი მასალის ჩარჩო (B), ერთმაგი შემინვა (1G), ორმაგი შემინვა (2G), სამმაგი შემინვა (3G)						
R- თერმული წინაღობის კოეფიციენტი	0.35	$\vartheta^2 C / \vartheta$					

6. ენერგომოხმარება

6.1 ენერგიის საბაზო და ეფექტური მოხმარება, რომელიც ეფუძნება საავადმყოფოს შენობის შემომზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილ თბოდაცვით დონეს

ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით გამოანგარიშებული იყო ბოლნისის საავადმყოფოს შენობის გათბობის სისტემის დატვირთვა ერთი წლის განმავლობაში. საავადმყოფოს შენობისათვის შემუშავდა ენერგოპასპორტის ორი ვერსია ენერგიის მოხმარების შედეგების შესადარებლად. პირველი ვერსიის ფარგლებში განიხილება ზოგადი მიღვომა, რომელიც დღესაც არსებობს საქართველოში – ე.ი. ჩვეულებრივი სამშენებლო პრაქტიკა – მმიმე ბეტონის ბლოკების გამოყენება ახალი შენობების ასაშენებლად, ზომით 400x200x200 მმ. ჩვეულებრივი სამშენებლო პრაქტიკა აგრძელებს ენერგოეფქტურობის მოთხოვნების უგულვებელყოფას შემზღვდავი კონსტრუქციის კომპონენტების მიმართ, რომლებიც წამყვანი თბოტექნიკური ნორმებით არის განსაზღვრული (გარდა ორმაგი შემინვის მეტალოპლასტმასის კარ-ფანჯრისა). მეტიც, ხშირად საბჭოთა სამშენებლო-თბოტექნიკური ნორმებით გათვალისწინებული მოთხოვნებიც კი ირდვევა. ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით გამოთვლილი პირველი ვერსიისთვის ავიდეთ გათბობის სისტემის დატვირთვა, რომელიც

ითვალისწინებს მძიმე ბეტონის ბლოკების გამოყენებას როგორც საბაზო დონეს.

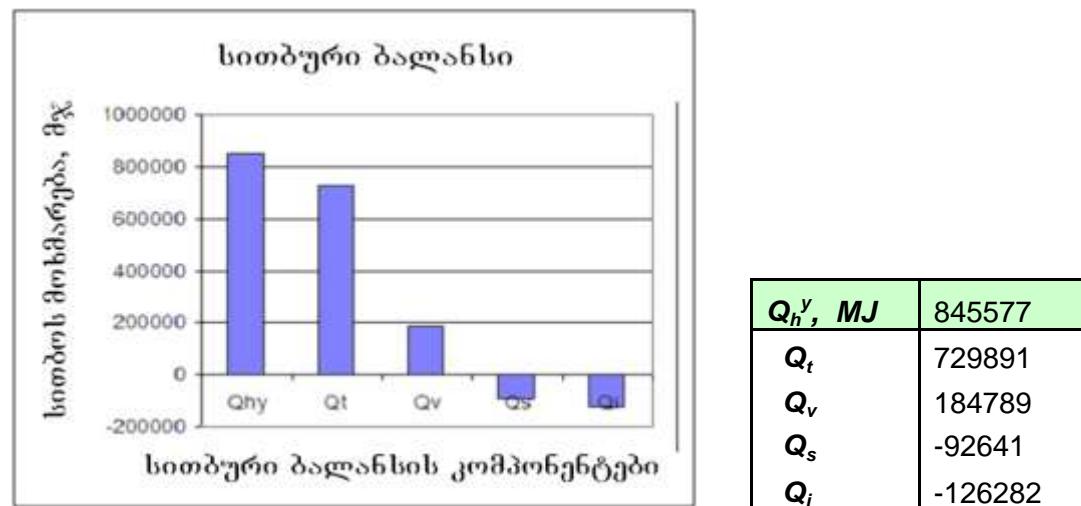
6.1.1 საბაზო და ენერგოეფექტური მოხმარება ბოლნისის საავადმყოფოს შენობისთვის

პირველ ვერსიაში მძიმე ბეტონის ბლოკებით ნაშენი გარე კედლების R თერმული წინაღობის კოეფიციენტი განისაზღვრა როგორც: $R_{\text{კედლები}} = 0.555 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$. ეს მნიშვნელობა იყო მიღებული თერმული წინაღობის სავალდებულო კოეფიციენტიდან $R_{\text{საჭირო კედლები}} = 0.555 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$, რომელიც მითითებულია ბეტონის საბჭოთა ნორმებში და გამოვლილია ბოლნისის კლიმატური პირობებისთვის. სახურავის ფილისა და გრუნტზე განლაგებული იატაკის თერმული წინაღობის კოეფიციენტები შესაბამისად გამოვლილი იყო შემდეგნაირად: $R_{\text{სახურავი}} = 0.83 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$; $R_{\text{იატაკი}} = 3.25 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$.

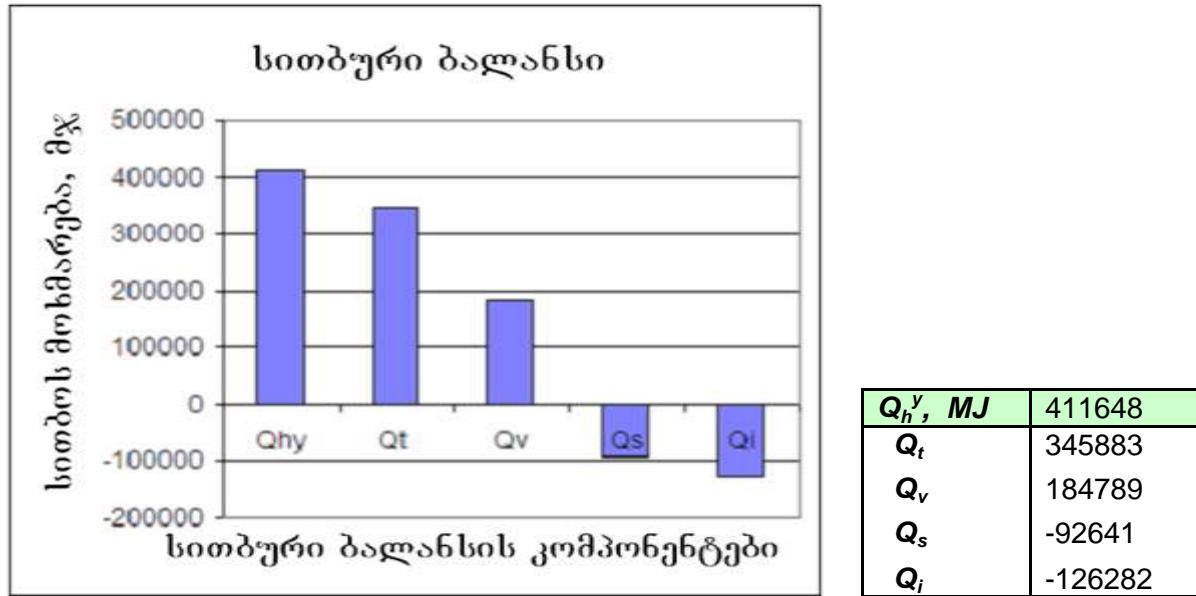
მეორე ვერსია ითვალისწინებს პროექტირების შედეგად საავადმყოფოს შემზღვდავი კონსტრუქციის ობოდაცვითი მახასიათებლების გაზრდილ ენერგოეფექტურობას, მძიმე ბლოკებისგან აშენებულ გარე კედლების ზედაპირზე შეთავაზებულია მინერალური ან ქვის ბამბის იზოლაციის ფენა ობოგამტარობის კოეფიციენტით დაახლოებით $\lambda = 0.05 \text{ } \text{მტ/გ}$. შესაბამისად, გარე კედლების თერმული წინაღობის კოეფიციენტი განისაზღვრა: $R_{\text{კედლები}} = 1.79 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$ და სახურავის ფილის და იატაკის როგორც: $R_{\text{სახურავი}} = 2.78 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$; $R_{\text{იატაკი}} = 3.61 \text{ } \text{°C}/\text{გტ}$ შესაბამისად.

ენერგოპასპორტის გამოვლების შედეგები მოცემულია თბური ბალანსის კომპონენტების დიაგრამების სახით, სიმბოლოების შესაბამისი რიცხვითი მნიშვნელობები მოცემულია დიაგრამის მარჯვნივ მდებარე ცხრილებში. (ნახ. 6.1, ნახ. 6.2).

სიმბოლოები - Q_h^y – აღნიშნავს მთლიან ენერგომოხმარებას, Q_t – თბოდანაკარგებს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციიდან თბოგადაცემის შედეგად, Q_v – თბოდანაკარგებს ინფილტრაციის შედეგად, Q_s და Q_i მზის რადიაციითა და შენობის შიდა სითბოს გამოყოფის შედეგად მიღებულ სითბოს.

ნახატი 6.1 ენერგოპასპორტით გამოთვლილი თბური ბალანსის კომპონენტები ბოლნისის საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციისთვის მძიმე ბეტონის ბლოკებით (ვერსია 1 - საბაზო).

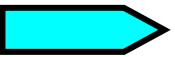
ნახატი 6.2 ენერგოპასპორტით გამოთვლილი სითბური ბალანსის კომპონენტები ბოლნისის საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციისთვის გაზრდილი თბოდაცვითი დონით (ვერსია 2).

6.2 ენერგომოხმარების გამოთვლა ენერგოპასპორტის შედეგებზე დაყრდნობით

ქვემოთ მოცემულ ნახატებზე 6.3 და 6.4 ნაჩვენებია შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების ორივე სერტიფირების შედეგები, როგორც (საბაზო) ზოგადი (ვერსია 1), ასევე გაზრდილი ენერგოეფექტურობის დონით (ვერსია 2) ბოლნისის საავადმყოფოსათვის. შედეგები გვიჩვენებს გათბობის სეზონისთვის ენერგიის კუთრ მოხმარებას. საპროექტო სიდიდეები წარმოდგენილია შემდეგი განზომილებით: $\text{კჯ}/(\text{კჯ}/\text{გ}^3 \text{°C} \cdot \text{დღე})$.

შენობათა ენერგოეფექტურობის ტიპები რანჟირება, (კჯ/მ ³ °Cდღე)	დადგენილი ტიპი (კჯ/მ ³ °Cდღე)
ახალი და რეკონსტრუირებული შენობები	
A ძალიან მაღალი <20	
B მაღალი 20-36	
C ნორმალური 37-42	
არსებული შენობისთვის	
D 43-71 დაბალი	$\leq D$ 46.75
E >71	

ნახატი 6.3 ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით შესრულებული ბოლნისის საავადმყოფოს შენობის სერტიფიცირების შედეგები ზოგადი მიღების შემთხვევაში – ენერგოეფექტურობის გათვალისწინების გარეშე (ვერსია 1).

შენობათა ენერგოეფექტურობის ტიპები რანჟირება, (კჯ/მ³°Cდღე)	დადგენილი ტიპი (კჯ/მ³°Cდღე)
ახალი და რეკონსტრუირებული შენობები	
A ძალიან ძალალი <20	
B ძალალი $20-36$	$\leq B$ 22.76
C ნორმალური $37-42$	
არსებული შენობებისთვის	
D დაბალი $43-71$	
E ძალიან დაბალი >71	

ნახატი 6.3 ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით შესრულებული ბოლნისის საგადმყოფოს შენობის სერტიფიცირების შედეგები გაზრდილი ენერგოეფექტურობის შემთხვევაში (ვერსია 2).

ენერგოპასპორტის პროგრამით გამოთვლილი ორივე ვერსიის შედეგები, რომელიც წარმოდგენილია ნახატებზე 6.1 – 6.4 შედარებულია ცხრილში 6.1.

ცხრილი 6.1. ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით გაკეთებული ენერგომოხმარების გამოთვლების შედეგების ორივე ვერსიის შედარება ბოლნისის საგადმყოფოს შენობისთვის.

თერმული წინაღობის გოეფიციენტი გარე კედლებისა და ფანჯრებისთვის:	თერმული წინაღობის გოეფიციენტი სახურავისა და პირველი სართულის იატაკისთვის:	Q_{hv} – მთლიანი ენერგომოხმა რება:	ნორმატიული ძუთრი ენერგიის მოთხოვნილება გათბობაზე:	გამოთვლილი (დაპროექტებუ ლი) ძუთრი ენერგიის მოთხოვნილება გათბობაზე:	დანაზოგი გერსია 1-ს შესაბამისად	დანაზოგი, რომელიც შეესაბამებ ა მარტივ ბლოგს გერსია 1
$R_{\text{ამონ}} = \frac{\partial^2 Q}{\partial T^2} / \delta$ $R_{\text{ფანჯარა}} = \frac{\partial^2 Q}{\partial T^2} / \delta$	$R_{\text{სახურავი}} = \frac{\partial^2 Q}{\partial T^2} / \delta$ $R_{\text{იატაკი}} = \frac{\partial^2 Q}{\partial T^2} / \delta$	მჯ (კვტ/სთ)	$\left[\frac{\partial^2 Q}{\partial T^2} / \delta \right]$ (კვტ/სთ/ δ^2)	$\left[\frac{\partial^2 Q}{\partial T^2} / \delta \right]$ (კვტ/სთ/ δ^2)	მჯ (კვტ/სთ)	(%)

შენობის შემომზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირება საქართველოში არ სებულ ჩვეულებრივ პრაქტიკაზე დაყრდნობით საწყისი მონაცემების ანალიზის საფუძველზე, გამოთვლილი ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამის 1-ლი (საბაზო) ვერსიით.

მმიე ბეტონის ბლოკით: $R_{\text{ამონ}} = 0.555$ $R_{\text{ფანჯარა}} = 0.35$	იზოლაციის გარეშე $R_{\text{სახურავი}} = 0.83$ $R_{\text{იატაკი}} = 3.25$	845577 (234882.5)	41.6 96.3	46.75 108	0	0
---	---	--------------------------	------------------	------------------	---	---

შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირება გაზრდილი ენერგოეფექტურობის გათვალისწინებით, გამოთვლილი ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამის მე-2 ვერსიით.

ჩვეულებრივი, მმიე ბლოკით და მინერალური/ ქვის ბამბის საიზოლაციო ფენით $R_{\text{ამონ}} = 1.79$ $R_{\text{ფანჯარა}} = 0.35$	თბოიზოლაციით $R_{\text{სახურავი}} = 2.78$ $R_{\text{იატაკი}} = 3.61$	411648 (114346.7)	41.6 96.3	22.76 52.57	433929 (120535.8)	51.3%
---	--	--------------------------	------------------	--------------------	--------------------------	-------

ზემოთ მოცემული ცხრილიდან 6.1. შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ ბოლნისის საავადმყოფოს შენობას დიდი ენერგოდაზოგვის პოტენციალი გააჩნია, იმ შემთხვევაში, როდესაც გარე კედლები ნაშენებია ჩვეულებრივი, მმიე ბეტონის ბლოკებით მინერალური/ქვის ბამბის საიზოლაციო ფენით და ამავდროულად გარე კომპონენტები, როგორიცაა სახურავი და გრუნტზე განლაგებული იატაკი სათანადოდ იქნება იზოლირებული. შესაბამისად, ზამთრის პერიოდში ენერგიის დაზოგვის პოტენციალი საბაზო დონისგან განსხვავებით 51.3% იქნება.

ცხრილი 6.2 გვიჩვენებს ბუნებრივი აირის დანაზოგს, რომელიც ბოლნისის საავადმყოფოს შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირების შედეგად წარმოიქმნება.

ცხრილი 6.2

ენერგომატარებელი	ერთეული	არსებული (საბაზო)	ღონისძიების შემდეგ	დანაზოგი
ადგილობრივი გათბობა	კვტ.სთ/წელი	234882.5	114346.7	120535.8
ადგილობრივი გათბობისთვის საჭირო გაზი	გ ³ /წელი	25094.3	12216.5	12877.8

გაზის თბოუნარიანობა აღებულია როგორც:

ენერგომატარებელი	თბოუნარიანო ბა	ერთეული	შენიშვნები
გაზი	33676	კვ/მ3	ან 9360 კვტ.სთ /1000 გ.მ ³ რაც უდრის 8045 კ.კალ/1000 გ.მ ³

7. ენერგოფექტურობის პოტენციალი

აქ მოცემული რიცხვები მიღებულია ეკონომიკური კომპიუტერული პროგრამით ჩატარებული გამოთვლების შედეგად. განისაზღვრა საავადმყოფოს შენობის ენერგოფექტურობის გაუმჯობესების პოტენციალი, რომელიც წარმოდგენილია ცხრილში 7.1:

ცხრილი 7.1

მიწოდებული ენერგიის დანაზოგი	120535.8	კვტ.სთ/წელი
წმინდა დანაზოგი	6567.7	ლარი/წელი
ინვესტიციები	45072	ლარი
უკუგება	6.9	წელი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ენერგიის დაზოგვის პოტენციალი იმ ენერგოფექტურობის განსაზღვრისთვის, რომელიც თან სდევს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციების გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირებას ბოლნისში მდებარე საავადმყოფოს შენობის შემთხვევაში მათი უკუგების პერიოდითა (PB) და წმინდა მიმდინარე დირებულების კოეფიციენტით (NPVQ):

ენერგოფექტურობის პოტენციალი ბოლნისისთვის					
		გასათბობი ფართობი:	2175 გ ²		
ენერგოფექტური ღონისძიება	ინვესტიცია [ლარი]	წმინდა დანაზოგი	უკუგება	NPVQ	* [წელი]
		[კვტ.სთ/წ] [ლარი/წ]			
შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი დონე	45072	120535.8 6567.7	6.9	0.38	

* 10.47 % რეალური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე

ეკონომიკურ გამოთვლებში გამოყენებული რეალურ საპროცენტო განაკვეთად აღებულია 10.47%. ეს ციფრი გამომდინარეობს 14% ნომინალური საპროცენტო განაკვეთისა და 3.15 % ოფიციალური წლიური ინფლაციის განაკვეთიდან.

8 რენტაბელურობის ანალიზი ენერგოეფექტურობაზე დაყრდნობით

8.1 შენობის შემომზღვდავი კონსტრუქციების გაზრდილი თბოდაცვითი მახსინათებლების ეკონომიკური გამოთვლები

ენერგოეფექტური დონისძიება მშენებარე საავადმყოფოსათვის	პროექტის განხორციელება შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი დონით
შენობის არსებული მდგომარეობა. “ნათელის” პროექტისთვის შერჩეული იყო საავადმყოფოს შენობა ბოლნისში. პროექტი ითვალისწინებს საქართველოს საავადმყოფოების სექტორის ენერგოეფექტურობის გაზრდის საქმიანობას და სამუშაოები ხორციელდება იმ დახმარების ფარგლებში, რომელსაც “ნათელის” პროექტი უწევს სადაზღვევო კომპანია “ირაო მედის”, რომელიც პასუხისმგებელია ზოგადი პროფილის საავადმყოფოს მშენებლობაზე ბოლნისში.	

დონისძიების აღწერა

შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი მახსინათებლების დაპროექტების მიზანია ოპტიმალური R - თერმული წინადობის კოეფიციენტის განსაზღვრა შენობის ყველა გარე კომპონენტისთვის. შენობის გეომეტრიის ინტეგრირებული შეფასება მისი შემზღვდავი კონსტრუქციის კომპონენტების მაჩვენებლებთან კომბინაციაში: კედლები, ფანჯრები/ კარებები, იატაკი და სახურავის სისტემები.

დანაზოგის გაანგარიშება (ENSI საკვანძო რიცხვების კომპიუტერული პროგრამით ან სხვა საშუალებით)

საჭირო ინვესტიციის გამოთვლა ჩვეულებრივი ბლოკით ნაშენი გარე კედლების და შემდგომ მათზე მინერალის/ქვის მინერალით იზოლაციის დატანებისათვის.

სულ გარე კედლების ფართობი შეადგენს - $F=957.6 \text{ m}^2$.

შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახსინათებლების ენერგოეფექტურობის ზრდის მისაღწევად შეთავაზებულ იქნა გარე კედლებზე იზოლაციის ფენის დატანა. მინერალური/ქვის ბამბი სისქით $\delta=5\text{mm}$, მინის ბოჭკო ბადესთან ერთობლიობაში, შეთავაზებულ იყო როგორც იზოლაციის მასალა. მინერალური/ქვის ბამბის იზოლაცია ხის ლარტყებს შორის უნდა დამაგრდეს სისქით: $\delta=5\text{mm}$, რომლებიც თავის მხრივ მაგრდება გარე კედლებზე. კედლებში ჩაღრმავებების თავიდან აცილების მიზნით, აუცილებელია ხის ლარტყების და იზოლაციის ფენის თანაბარი სისქით შერჩევა. თავდაპირველად ხის ლარტყებზე მაგრდება მინის ბოჭკოს ბადე, შემდეგ ხდება ცემენტი-ქვიშის ნაზავის გადასმა და სულ ბოლოს ”პრაიმარის” ფირმის წარადგენერირება.

ბათქაშის საფარის ფასი გამოთვლებში გათვალისწინებული არ არის, რადგან ეს საჭირო ნებისმიერი ტიპის კედლისთვის მიუხედავად მისი თერმული წინადობის კოეფიციენტისა.

ჩვეულებრივი ბლოკების, ისევე როგორც ცემენტისა და ქვიშის ნალესის და ბათქაშის ნალესის ფასები, სამშენებლო დაპროექტებისას განიხილება და პროექტის დოკუმენტაციაშია შესული. ჩვენი გათვლებით იზოლაციის ფენისთვის შემდეგი ფასები იქნა გათვალისწინებული მინერალური/ქვის ბამბის იზოლაცია, ხის ლარტყები, მინის ბოჭკოს ბადე და წყალგაუმტარი საღებავი. ხის ლარტყების და მინერალური ბამბის იზოლაციის დასამაგრებელად საჭირო ლურსმნები და შურუპები ჩვენს ეკონომიკურ გაანგარიშებაში იყო გათვალისწინებული.

მინერალური/ქვის ბამბის ღირებულება საქართველოს სამშენებლო ბაზარზე საშუალოდ შეადგენს $2.5 \text{ ლარს } 1 \text{ მ}^2$. მთლიანად გარე კედლის დასაფარად $957.6 \times 2.5 = 2394 \text{ ლარია საჭირო}$.

”პრაიმარის“ ფირმის წყალგაუმტარი საღებავი ღირებულება დაახლოებით $6 \text{ ლარს } 1 \text{ მ}^2$ შეადგენს. კედლის მთლიანი ფართობის გათვალისწინებით, წყალგაუმტარი საღებავის ღირებულება დაახლოებით შემდეგია: $6 \times 957.6 = 5745.6 \text{ ლარი}$. მინის ბოჭკოს ბადის ფასი შეადგენს $1 \text{ ლარს } მ^2$. რაც ნიშნავს რომ ფასი მთლიანი შენობისთვის იქნება 957.6 ლარი .

ხის ლარტყების ფასი სისქით: $\delta = 5 \text{ სმ}$, დაახლოებით $1334.8 \text{ ლარი} (1.8 \text{ ლარი გრძივი მეტრი})$ იქნება.

რაც შეეხება შურუპებსა და ლურსმნებს მიახლოებით ადებული 200 ლარი მთლიანი კედლის ფართობისთვის. დამატებითი იზოლაციის ფენის მთლიანი ღირებულება იქნება შემდეგი: $2394 + 5745.6 + 957.6 + 200 = 10632 \text{ ლარი}$.

სახურავის თბოიზოლაციისთვის საჭირო ინვესტიციის შეფასება.

სახურავის იზოლაციისათვის საჭირო ინვესტიციის გამოთვლა გულისხმობს:

უნდა მოხდეს შენობის სახურავის ყველა ფილის ($F = 726 \text{ მ}^2$) იზოლაცია. წყალგაუმტარი ფენის ფასი საქართველოს ბაზარზე $1.5 \text{ ლარი } 1 \text{ კვ.მ-ისთვის}$. სახურავის იზოლაცია გულისხმობს 2 ფენის დაგებას, ამდენად, მისი ღირებულება იქნება: $1.5 \times 2 \times 726 = 2178 \text{ ლარი}$

10 სმ-იანი მინა ბამბის ტიპის საიზოლაციო მასალის ფასი $5.0 \text{ ლარია/კვ.მ. ამდენად, მთლიანი სახურავის ფართის იზოლაციისთვის იქნება: } 5 \times 726 = 3630 \text{ ლარი.}$

ცემენტ-ქვიშის საფარი $\sigma = 0.03\delta$ ფენისთვის ედირება დაახლოებით 5.5 ლარი/მ^2 საქართველოს სამშენებლო ბაზარზე არსებული ცემენტის და ქვიშის ფასებისა და ნარევი მასალის წილის შესაბამისად, რაც ითვალისწინებს 4 წილი ქვიშა შერეული 1 წილ ცემენტთან. ამ ღონისძიების შესრულების მთლიანი ღირებულება შეადგენს: $5.5 \times 726 = 3993 \text{ ლარი.}$

სახურავის თბოიზოლაციისთვის საჭირო მთლიანი ინვესტიციის ღირებულება იქნება: $2178 + 3630 + 3993 = 9801 \text{ ლარი}$

იატაკის იზოლაციისთვის საჭირო ინვესტიცია

გრუნტზე განლაგებული იატაკის ფართობი შეადგენს $F = 726 \text{ მ}^2$

წყალგაუმტარი ფენა შეადგენს: $1.5 \times 726 = 1089 \text{ ლარი}$

პემზისა და შლაკის ან კალციტის შიგთავსი სისქით $\sigma = 0.05\delta$ იატაკის ფართობისთვის $F = 726 \text{ მ}^2$ დაახლოებით ღირს $3.4 \text{ ლარი/კვ.მ. შესაბამისად, სულ: } 2468.4 \text{ ლარი.}$

ცემენტისა და ქვიშის საფარი სისქით: $\sigma = 0.07\delta$ ღირს $9.15 \text{ ლარი/1 კვ.მ. შესაბამისად, მთლიანი ფართობისთვის იგი შეადგენს: } 6642.9 \text{ ლარს. იატაკის იზოლაციისთვის}$

საჭირო მთლიანი ინვესტიცია შეადგენს: $1089+2468.4+6642.9=10200.3$ ლარს.												
შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის ყველა კომპონენტებისთვის საჭირო მთლიანი ინვესტიცია იქნება: $10632+9801+10200.3 = 30633.3$ ლარი.												
ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით განისაზღვრა, რომ თბოდაცვითი მახასიათებლების გაზრდას მოყვება სითბოს მოხმარების შესაბამისი შემცირება 120535.8 კვტ.სთ-ით წელიწადში ბოლნისში განლაგებული შენობისათვის, რის შედეგადაც მივიღებთ ბუნებრივი აირის დანაზოგს: 12877.8d^3												
ფულად გამოხატულებაში ბოლნისის საავადმყოფოს შენობისათვის ეს შეადგენს: $12877.8 \times 0.51=6567$.ლარი												
სამონტაჟო ხარჯები შემზღვდავი კონსტრუქციის მთლიანი ფართობისთვის $F=2625.3 \text{ m}^2$ -თვის განისაზღვრა, როგორც 14439.2 ლარი (5.5 ლ/m^2)												
<table border="1"> <tr> <td>მთლიანი ინვესტიცია</td> <td>45072</td> <td>ლარი</td> </tr> <tr> <td>საოპერაციო და საექსპლუატაციო ხარჯები (+/-)</td> <td>0</td> <td>ლარი /წელი</td> </tr> <tr> <td>წმინდა დანაზოგი</td> <td>6567.7</td> <td>ლარი /წელი</td> </tr> <tr> <td>ეპონომიკური გამოყენების ხანგრძლივობა</td> <td>50</td> <td>წელი</td> </tr> </table>	მთლიანი ინვესტიცია	45072	ლარი	საოპერაციო და საექსპლუატაციო ხარჯები (+/-)	0	ლარი /წელი	წმინდა დანაზოგი	6567.7	ლარი /წელი	ეპონომიკური გამოყენების ხანგრძლივობა	50	წელი
მთლიანი ინვესტიცია	45072	ლარი										
საოპერაციო და საექსპლუატაციო ხარჯები (+/-)	0	ლარი /წელი										
წმინდა დანაზოგი	6567.7	ლარი /წელი										
ეპონომიკური გამოყენების ხანგრძლივობა	50	წელი										

8.2 ენერგოეფექტურობის რენტაბელურობასთან დაკავშირებული სხვა რეკომენდაციები

ენერგიისა და სითბოს მოხმარების შემცირება ახალაშენებულ საავადმყოფოებში შესაძლებებლია დაპროექტებისა და მშენებლობის პრაქტიკის ცვლილებით, რასაც შედეგად მოყვება დაპროექტებული შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის თბოდაცვითი მახასიათებლების ზრდა. თავისთვად ენერგოეფექტური შენობის პროექტის კონცეფცია გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლებით ეფუძნება მთლიანი შენობის, როგორც ერთიანი თბური ერთეულის მოდელირებას ენერგიის მოხმარების თვალსაზრისით და სათავეს იღებს “ოთხი ძირითადი პრინციპის მიღებაში”. ეს მოდგომა აღწერილია მეთოდოლოგიის ნაწილში და ითვალისწინებს შენობის კომპაქტურობის კოეფიციენტის შეფასებას, როგორც ამ ოთხიდან ერთ-ერთ ძირითად პრინციპს.

შენობის ფორმა გავლენას ახდენს შემზღვდავი კონსტრუქციის ზედაპირის ფართობის შეფარდებაზე მის მოცულობასთან, რომელიც განსაზღვრავს იმ შეფარდებით გავლენას, რომელსაც ახდენს შენობაზე გარე პარამეტრების და მზის რადიაცია, და შესაბამისად სითბოს მიმოქცევას შენობასა და გარემოს შორის.

გეომეტრიული ფორმის შეფასების – კომპაქტურობის კოეფიციენტი გვიჩვენებს, რომ “ალიანსი მედი პლუსი” კომპანიისათვის შემუშავებული საავადმყოფოების პროექტის კომპაქტურობის კოეფიციენტი დაბალია, რაც იმას ნიშნავს, რომ შენობის გეომეტრიული პარამეტრები კარგად იყო გათვალისწინებული. შესაბამისად პროექტის შემდგომი დახვეწა ენერგიის დაზოგვის გაზრდის მიზნით საჭირო არ არის.

ენერგოპასპორტში წარმოდგენილი ენერგიის დაზოგვის მიღება გვიჩვენებს მთელი შენობის თბური ბალანსის კომპონენტებს. იმისათვის, რომ მიღწეულ იქნას ენერგიის დაზოგვის ოპტიმალური შედეგი, რეკომენდირებულია შენობის ენერგომოხმარების მოთხოვნის შესაბამისი

თანამედროვე გათბობის სისტემის დამონტაჟება შენობის ენერგიის მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად.

შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის დაპროექტების დროს თანამედროვე გათბობის სისტემის დამონტაჟება იძლევა მის თბოდაცვით მახასიათებლებსა და სითბოს მიწოდებას შორის ბალანსის მიღწევის საშუალებას. ეს შესაძლებელი ხდება თანამედროვე კონტროლის მექანიზმით აღჭურვილი გათბობის სისტემის დამონტაჟების შედეგად. თერმოსტატს უნდა შეეძლოს გათბობის სისტემის კონტროლი, რათა შენარჩუნებული იყოს ტემპერატურის დადგენილი დონე შენობაში.

ბოლნისში განლაგებული საავადმყოფოს შენობისათვის ენერგიის საბოლოო მოხმარების სისტემების დამონტაჟება უნდა განხორციელდეს მაქსიმალურად ეფექტურად. მაგალითისათვის, განათების სისტემის დაპროექტებისას უნდა გავითვალისწინოთ ენერგოეფექტური ფლუორესცენტული ნათურები სენსორული სისტემით. ეს კიდევ უფრო გაზრდის ენერგიის დანაზოგს შენობაში.

საავადმყოფო ერთ-ერთი ყველაზე ინტენსიური ენერგომომხმარებელია, რომელსაც სჭირდება უწყვეტი, მაღალი ხარისხის ენერგიის მიწოდება. იმისათვის, რომ ენერგიის მიწოდებისა და დამოუკიდებლობის სანდობის გარანტია არსებობდეს, საავადმყოფოს ადმინისტრაციისათვის ეკონომიკურად მომგებიანია გათბობის და/ან განათების წყაროებად განახლებადი ენერგიის წყაროების გამოყენების განხილვა. გარდა ამისა, ეს უზრუნველყოფს საავადმყოფოს შენახვისა და მენეჯმენტის სოციალური ასპექტების გაზრდას, როგორიცაა მაგალითად პაციენტებისთვის საავადმყოფოში არსებული პირობების გაუმჯობესება.

“ალიანს მედი პლიუსს” ადმინისტრაციას ესმის და მზად არის შეამციროს ენერგიის მოხმარება საავადმყოფოების შენობებში.

9. ეპოლოგიური სარგებელი

CO₂-ის კოეფიციენტის კონვენტირება ბუნებრივი აირისათვის კგ/კვსთ-ში მოხდა შემდეგი ემისიის კოეფიციენტის გათვალისწინებით – 1.89 ტ CO₂/1000 მ³. გამოანგარიშებული მიწოდებული ენერგიის დანაზოგი და მასთან დაკავშირებული CO₂-ის ემისიის შემცირება ბოლნისის საავადმყოფოს ფართობისთვის - F= 2175 მ² მოცემულია ქვემოთ ცხრილში 9.1

ცხრილი 9.1

	ცენტრალური გათბობა	ინდიკირებული არამდგრადი საშუალება	თხელადი საშუალება	საშუალება
არსებული მდგომარეობა – საბაზო (კვტსო/მ²ღ)	-	108	-	-
ენერგოეფექტურობისა და რეკონსტრუქციის დონისძიებების შემდეგ (კვტსო/მ²ღ)	-	52.57	-	-
დანაზოგი (კვტსო/მ²ღ)	-	55.43	-	-
დანაზოგი (კმტსო/ლ)	-	120535.8	-	-
CO ₂ ემისიის კოეფიციენტი (კგ/კვტსო)	-	0.202	-	-
CO ₂ ემისიის შემცირება (კგ/მ²ღ)	-	11.20	-	-
CO ₂ ემისიის შემცირება (ლ/ლ)	24.36			

ბოლნისის საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლების პროექტირების განხორციელების შემდეგ მიღწეული იყო CO₂ - ის ემისიის შემცირება, რომელიც შეფასდა ენერგოპასპორტის ელექტრონული პროგრამით - 23.55 ტონა / წელიწადში.

$$55.43 \times 0.202 = 11.20 \text{ (კგ/მ²ღ)}$$

$$11.20 \times 2175 = 24.36 \text{ (ლ/ლ)}$$

ენერგეტიკული პასპორტი

ენერგეტიკული პასპორტი ბოლნისის ზოგადი პროფილის 25 საწოლიანი საავადმყოფოს შენობის შემზღვდავი კონსტრუქციის პროექტით გაზრდილი თბოდაცვითი მახასიათებლებით

ნოდის ხავებმცოდნების მუნიციპალიტეტი განხილვით გვიჩვენა რა მაღალია მიზანი

უნდღიული მომენტი შემომავალი დღე

ი. ა. ბაგრაძევის მიერ

ქადაგის სიტყვაშემსრულებელი
მდგრადი ნოდის ხავები

ნოდის იმ ფუნქცია ან მიმღების შეხახვა	2011-06-14
ნოდის მიმღები	ნოდის მიმღები
ნოდის ტიპი	სამუშაო მუშაო
ნოდის მიმღების რაოდენობა	3. ნოდის მიმღები
ნოდის სიტყვა	10
კონტრაქტული გადაწყვეტილება	ურთის მიმღები
პროცესის დროის	
ავტორის მიმღების და ტელეფონის ნომერი	
პროცესის გადაწყვეტილების წარმოხარისხი	80
პროცესის კოდი	
პროცესის გადაწყვეტილების დამანახურებელი	

პროცესი	იდენტიფიფირები	გრანულობა	გრანულობა	სიმულაცია
1	2	3	4	
I. ვანობის ნოდის მიმღებები				
I.1. კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღების მიმღები:	R_{m}	მ გრანული		
- კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{m}^{m}	მ გრანული	1.956	
- ფინანსურის და ავტორის კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{f}^{m}	მ გრანული	0.326	
- სისტემის კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{s}^{m}	მ გრანული	2.608	
- სისტემის კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{s}^{m}	მ გრანული	2.182	
- სისტემის კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{s}^{m}	მ გრანული	2.608	
- სისტემის კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{s}^{m}	მ გრანული	2.182	
- სისტემის კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები	R_{s}^{m}	მ გრანული	0.444	
I.2. სისტემის მიმღების კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები:	R_{s}			0.54
I.3. სისტემის მიმღების კონტრაქტული გადაწყვეტილების მიმღები:	n_s			0.393
გადაწყვეტილი კონტრაქტული გადაწყვეტილი მიმღები	n_s	სისტემის მიმღები		1.426
				168

4. ნოტიაგული პირების

ნოტიაგული შეცვალის ტემპოს ტემპოსტური:	t_{de}	გრძელ ტ/ს/ს	21
ზოგ პერიოდის ხელმისაწვდომობრივი:	T_{de}	ტ/ს/ს	11.78
ნოტიაგული გარე პერიოდის ტემპოსტური:	t_{de}	გრძელ ტ/ს/ს	-5
გარე პერიოდის ხელმისაწვდომობრივი:	T_{de}	ტ/ს/ს	13.07
გარე პერიოდის ხელმისაწვდომობრივი:	t^{d}_{de}	გრძელ ტ/ს/ს	14
ტემპოების სართველის ნოტიაგული ტემპოსტური:	t'_{de}	გრძელ ტ/ს/ს	2
გამორჩეული პერიოდის ხელმისაწვდომობრივი:	T_{de}	კუთხის რიცხვები	140
გამორჩეული გარე პერიოდის ხელმისაწვდომობრივი:	t_{de}	გრძელ ტ/ს/ს	3
გამორჩეული გარე პერიოდის ტემპოსტური:	D_{de}	გრძელ-ტეპ	2520
ანტიაგული ქარის სამუშაოს სამუშაოს ტემპოსტური:	v	ტ/ს/ს	0

Եղենակ թվայականացման հաջողակ մեջքամբար		բաժանման չ. ԸԱ համար 3-8	02-2603
			2010-07-12
Եղենակ թվայականացման հաջողակ մեջքամբար		Խոշտանական	
պահանջման դիմում		0	
պահանջման համար սահմանափակ դիմում		0	
լուսավոր դիմում		0	
լուսավոր դիմում		0	
Խոշտանական ամենայն համարակալված ամենայն			
1 Խոշտանական ամենայն համարակալված		$t_{\text{ա}}$	21
2 Խոշտանական ամենայն համարակալված		$t_{\text{ա}}$	-5
3 պահանջման համար ամենայն համարակալված		t_s	14
4 Համարակալված խոշտանական համարակալված		t_c	2
5 պահանջման համար ամենայն համարակալված		$t_{\text{ա}}$	140
6 պահանջման համար ամենայն համարակալված		t_w	3
7 պահանջման համար ամենայն համարակալված		D_f	2520
Խոշտանական ամենայն գումարական գումար, Եղենակ թվայականացման համարական			0
8 պահանջման գումար			
9 պահանջման գումար		0.00.00 Պայման	
10 ինքնառ		0 Խոշտանական	
11 պահանջման համարակալված		պահանջման	

კრიტიკული მანქანისები

25	სურათი თბილისის გარემოს შენიშვნის შემთხვევაში კრიტიკული სიმულაცია კავშირის პრიორიტეტის გამატებისას	Q_{k1} , 3%	--	530672
26	შენიშვნის სკემის საფუძვლებების სიმძლოეს გამოვლენა	$Q_{k2}, \beta^2/\beta^2$ 3%	მინიმუმ 10	4.8
27	შენიშვნის სკემის საფუძვლებების სიმძლოეს გამოვლენა კავშირის პრიორიტეტი	$Q_{k2},$ 3%	--	126282
28	მზად გამოხვდეთ მაღლებული სიმძლოეს შემთხვევაში შენიშვნის შემთხვევაში კავშირის პრიორიტეტი	$Q_{k3},$ 3%	--	92641
29	შენიშვნის გამოხვდეთ გამოხვდეთ გარემოსის გამატებისას მატერიალური მასაზე	$Q_{k4},$ 3%	--	411648

კომპიუტერის

30	სიმძლოეს შემთხვევაში გამოხვდეთ მატემატიკური სისტემის მატერიალური მასაზე გამოვლენა	α_{k1}^{mat}		0.5
31	სიმძლოეს შემთხვევაში მასაზე მატემატიკური მასაზე მატემატიკური მასაზე მატემატიკური მასაზე მატემატიკური მასაზე გამოვლენა	α_{k2}^{mat}		0.65
32	კონტაქტის რეაქციების უფლებელობის გაფართოება	β		0.95
33	მატერიალური მასაზე ურთიერთობის კუთხის კონტაქტი	β_k		1
34	მატერიალური მასაზე მატემატიკური მასაზე გამოვლენა	β_k		1.13

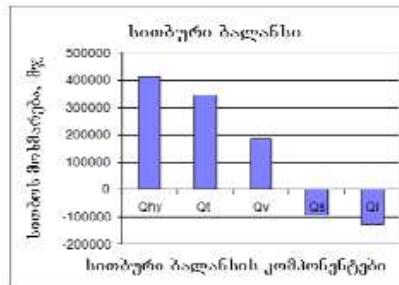
კომპიუტერი მასაზე მოვლენა

35.	შენიშვნის გამოხვდეთ გამოვლენა გამოხვდეთ სიკერძოების სიმძლოე მატერიალური მასაზე	$Q_{k5}^{mat},$ $(\beta_0/\beta^2) \cdot \alpha_{k1}^{mat} \cdot \alpha_{k2}^{mat}$	--	22.76
36	შენიშვნის გამოხვდეთ სისტემის მატერიალური მასაზე მატემატიკური მასაზე	$Q_{k6}^{mat},$ $(\beta_0/\beta^2) \cdot \alpha_{k1}^{mat} \cdot \alpha_{k2}^{mat}$	--	41.6
37	მატერიალური მასაზე			
38	შენიშვნის გამოხვდეთ გამოვლენა მატემატიკური მასაზე			კინა
39	კასტროფიზმი თავ არ შენიშვნის მოვლენას გამოხვდეთ სისტემის			კინა

შენიშვნის კლასიფიკაცია კრიტიკული მანქანის შიგნივე

შენიშვნის კლასიფიკაციის ტიპი	მოდელის ტიპი $(\beta_0/\beta^2) \cdot \alpha_{k1}^{mat} \cdot \alpha_{k2}^{mat}$	რეკომენდაცია
ახალი ყო რეკომენდაცია შენიშვნის		
A	დაღმის მაღალი	ანგილიაზი
B	მაღალი	$\Leftarrow B$ 22.76
C	ნიშნილური	--
ახალი ყო შენიშვნის მატერიალური		
D	დაღმის მაღალი	საბურჯული შენიშვნის მიერ
E	დაღმის მაღალი	უკავშირდეთ შენიშვნის გამოვლენა უკავშირდეთ შენიშვნის მიერ

Խառնարակ մասերի գումարակի հարաբերակցություն	%
Q_4'	411648
Q_1	345883
Q_2	184789
Q_3	-92641
Q_5	-126282

რეკომენდაციები კუვრითულექტორის გაუმჯობესების ზონით

**მზის რადიაციის გამოთვლა ბოლნისის კლიმატური
პირობებისთვის, რომელიც შესულია ენერგოპასპორტის
ელექტრონულ პროგრამაში**

თვე	ჰორიზონტალური ზედაპირი	ჩ	ჩა	ა	სა	ს	სდ	დ	ჩდ	გათბობის პერიოდის ხანგრძლივობა	დღეების რაოდენობა თვეში
I	198	68	70	134	240	326	263	134	71	31	31
II	235	96	98	147	213	261	219	147	98	28	28
III	382	146	153	225	281	319	283	225	155	31	31
IV	497	185	217	281	313	303	305	274	215	0	30
V	629	191	268	338	345	294	331	316	261	0	31
VI	705	178	293	355	337	275	337	333	280	0	30
VII	709	184	295	387	355	304	364	369	290	0	31
VIII	626	163	249	335	363	339	367	335	245	0	31
IX	481	130	177	265	342	351	336	260	174	0	30
X	353	106	126	210	317	377	312	202	122	0	31
XI	202	68	73	117	200	255	205	117	72	19	30
XII	148	59	59	94	171	225	171	94	59	31	31
გათბობის პერიოდის მიზანი	1091	412	426	674	1032	1292	1065	674	429	140	